

Gulirirken (*Serinus canarius serinus* (L.)) ynglende ved Næstved.

Af N. J. TORTZEN.

(With a Summary in English: The Serin (*Serinus canarius serinus* (L.))
breeding at Næstved, Denmark.)

Omkring 1. maj 1948 hørte jeg i en lille lund op til Susåen lidt nord for Næstved og syd for Herlufsholm en sang, som jeg, da jeg nogle dage i træk hørte den, genkendte som den glade gulirisktrillen ("som glasskår, der gnides mod hinanden"), som jeg sommeren 1947 var faldet i forundring over i de brede boulevarder i Zagreb og Sarajevo, hvor den lød fra små livlige fugle i allétræerne. — Der var to her, og den 6. maj fik jeg lejlighed til at se hannen flyve sin parringsleg — en henrivende let og smidig falden og trimlen i luften med de lange, slanke vinger, der med deres små indskæringer ved kroppen har en påfaldende lighed med flagermusevinger. Også denne kasten sig rundt i luften kunde ligne flagermuseflugt. Inden hannen sluttede sin leg, plejede den at dale glad kvidrende ned med opadbuede vinger og hale, ganske som en Lærke eller Skovpiber, og sætte sig på sin nøgne yndlingsgren i en el.

Foruden disse ganske sikre kendetegn var der endnu tre: den grønsiskenlignende fugls lange, fint kløftede hale, den irgule overgump og gulspurv-gule kinder og det kraftig-korte, kegleformede, lille irisknæb. — De to kaldte og svarede flittigt med en nydelig trillelyd noget lignende Halemejsens, dog noget mere klangfuld, eller en miniatureudgave af misteldroskens. Hannens sang er meget munter og meget ensformig. Foredraget er nærmest som hos Stillidsen og iøvrigt minder dens toneforråd og -sammensætning om Kornværlingens.

I de første majdage så jeg hyppigt hannen fare efter hunnen, og det var tydeligt, at det var et par, og at der var noget i gære. Det blev dog først den 27. maj om morgenen, at jeg, efter den 12. maj og 26. maj forgæves med henholdsvis lektor FERDINAND, Herlufsholm, og dr. O. SCHELDE, Sorø, at have søgt, fandt reden i en ung lærk (fig. 1).

Den lille "lund", parret holdt til i, ligger lige nord for et kunstigt vandfald ved åstien (langs Susåen mellem Næstved

og Herlufsholm), og stykket er indhegnet (adgang forbudt) og tilhører papirfabrikken Magle Mølle. På grund af driftsbestyrer MENG LUNDS venlighed blev det dog muligt for mig at færdes der, når jeg vilde. I selve området, der måler ca. 50×75 meter, er der højt græs med en bevoksning af mange 15-20 årige birke-, lærke- og fyrretræer, en stor gammel poppel, et enkelt stort asketræ, en del ældre elletræer, et par små kastanjetræer og hyldebuske og forskelligt buskads (vilde roser).

IB CHRISTOFFERSEN fot.

Fig. 1. Lærketræet, hvori Guliriskens ynglede.

The larch in which the Serin nested.

Guliriskredens sad omkring et par fingertykke grene på sydsiden af stammen af et 15-20 årigt lærketræ midt i lunden, ca. $3\frac{1}{2}$ m oppe i det godt $4\frac{1}{2}$ m høje træ (fig. 2). Den var flettet af brune, tynde, tørre rodstængler, særlig redekanten, mens bunden var iflettet mos. Ind mod redeskålen blev trevlerne finere og finere, indtil der var sluttet af med enkelte, tildels meget lange, hvide og sorte hestehår og 8-10 stykker små ud-trevlede uldgarnssnore af lyslilla, lysegrå og gul farve. Redens yderkantdiameter var 7 til 8 cm, kanten mellem $1\frac{1}{2}$ og 2 cm bred og skålens diameter altså ca. $5\frac{1}{2}$ cm. Reden var da også så lille, at jeg først tog den for resterne af en fjorgammel rede. Skålens dybde har fra begyndelsen været ca. $2-2\frac{1}{2}$ cm, måske mere. Langs redekanten sad der, da ungerne var fløjet, et tykt lag af deres ekskrementer, og det er, så vidt jeg har kunnet

få oplyst, noget typisk for arten, at de gamle ikke fjerner disse.

Da dr. SCHELDE og jeg den 28. maj om morgenen var på ynglestedet, konstaterede vi 4 unger og så iørigt, hvordan hannen kom og madede hunnen på reden eller gav den føde til at viderefordrele mellem ungerne. Parret var meget lidt sky, og man kunde uden at forstyrre dem iagttage dem på 8 meters

Seri-foto, Næstved, fot.

Fig. 2. Guliriskreden med unger.

The nest of the Serin with nestlings.

afstand. Den 30. maj blev Guliriskens familieliv beset af de københavnske ornitologer HOLGER DRUCKER, THORVALD FRØLICH, ERIK HANSEN og SVEND LARSEN og af lektor FERDINAND, Herlufsholm. Den 1. juni iagttog jeg fra tidlig morgen fodringen, og det var nu tydeligt, at ungerne var meget store og blev "sultede". På samme måde om aftenen, da HANS AXEL JESSIEN og jeg var ved redestedet. Den 2. juni om eftermiddagen tog fotograf JOHS. ANDERSEN, Næstved, billedet af reden og ungerne, set fra vest (fig. 2).

Den 3. juni om morgenen var ungerne fløjet, og siden har jeg kun set eller hørt en eller et par af fuglene sammen på yngleområdet. Det var mig ikke muligt at få fastslået, om de,

hvad der jo foreligger udsagn om fra Sverige og Tyskland, har ynglet anden gang. Har de gjort det, er det rimeligvis sket i træerne øst for Susåen.

Reden befinder sig, sammen med en Gulirisk, der angives som skudt ved Hardenberg (det nuværende Krenkerup ved Saks København) 1. maj 1891, i en glasmontre i Svendborg zoologiske Museums fuglesamling. Ynglefundet ved Næstved er det første i landet, idet Gulirisken som bekendt ikke tidligere med sikkerhed var fundet ynglende i Danmark; der findes kun en ubekræftet og meget tvivlsom meddelelse fra Als 1930 om redefund.

SUMMARY IN ENGLISH

The Serin (*Serinus canarius serinus* (L.)) breeding at Næstved, Denmark.

The Serin (*Serinus canarius serinus* (L.)) was hitherto unknown as breeding-bird in Denmark. In 1948 the author found a pair nesting in a small grove in the vicinity of the city Næstved in southern Zealand. The nest was situated in a young larch (fig. 1), and contained four nestlings May 27th. The young left the nest on June 3rd.

Ornithologiske iagttagelser fra Ulfshale og Nyord.

Af J. CHR. HARBOE.

ARTHUR CHRISTIANSEN har i Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. 42, 1948, p. 149—61, skrevet en artikel om fuglene på Ulfshale og Nyord. I indledningen skriver forf., at det er et af de fuglerigeste steder i det østlige Danmark. Det er det også; men jeg synes blot ikke, det fremgår af omtalen af de forskellige arter. Selv om opholdets hovedformål har været optagelse af film, synes jeg dog, at et 3 ugers ophold kunde have givet lidt mere indblik i de forskellige arters forekomst; men jeg kan godt tænke mig, at et ophold i et telt i en fugtig og kold maj kan stemme iagttageren pessimistisk. Jeg har på mine ekskursioner 10-12 gange fra juli 1944 truffet flere arter, som ikke er nævnt, og jeg skal indskrænke mig til at omtale disse og enkelte andre arter, som jeg synes trænger til lidt mere udførlig omtale.